

Veřejná ochránkyně práv
Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.

V Brně dne 31. srpna 2015
Sp. zn.: 4436/2015/VOP/AV
Vaše č. j.: xxx

Vážený pane řediteli,

děkuji Vám za poskytnutí vyjádření k podnětu pana A., narozeného dne xxx, trvale bytem yyy (dále jen „stěžovatel“), a dovoluji si Vás seznámit s výsledky svého šetření postupu Úřadu práce České republiky, krajské pobočky v Jihlavě, kontaktního pracoviště X. (dále jen „úřad práce“), a Ministerstva práce a sociálních věcí v řízení o žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc.

Nejprve mi dovoluji v krátkosti shrnout obsah podnětu stěžovatele a skutková zjištění, ke kterým jsem dospěla v rámci šetření.

Stěžovatel vyjádřil v podnětu nesouhlas s rozhodnutím Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 29. 4. 2015, č. j. aaa, kterým ministerstvo zamítlo jeho odvolání a potvrdilo rozhodnutí Úřadu práce České republiky, krajské pobočky v Jihlavě, kontaktního pracoviště X., ze dne 25. 3. 2015, č. j. bbb, o nepřiznání mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných nákladů spojených s opravou, případně koupí pračky. Stěžovatel nesouhlasí s odůvodněním správních orgánů, zejména s tím, že má dostatečné finanční prostředky na zakoupení pračky (je dlouhodobě příjemcem dávek pomoci v hmotné nouzi) a že neodborným zásahem poškodil pračku tak, že ji nebylo možné opravit (namítá, že tato skutečnost nebyla posouzena odborníkem).

Po seznámení s obsahem podnětu jsem v této věci zahájila šetření. **Předmětem mého šetření** bylo, zda se úřad práce nedopustil procesního pochybení spočívajícího v dožádání Městského úřadu X. o provedení sociálního šetření. Dále jsem se v rámci šetření zaměřila na to, zda úřad práce zahrnul do spisové dokumentace podklady, z nichž při rozhodování vycházel, a zda svou úvahu vedoucí k neposkytnutí dávky dostatečným způsobem odůvodnil.

Z vyjádření úřadu práce, které jsem si v této věci vyžádala, vyplynulo, že stěžovatel podal žádost na základě doporučení sociálního pracovníka Městského úřadu X., který mu současně pomohl s jejím vyplněním a zároveň vykonal sociální šetření v bytě žadatele na základě dohody se stěžovatelem v rámci sociální práce (nikoli na dožádání úřadu práce).

Úřad práce vycházel zejména z potvrzení odborného pracovníka servisu, z něhož plyne, že oprava pračky je po neodborném zásahu do části elektromotoru nerentabilní. Vyjádření sociálního pracovníka Městského úřadu X. k žádosti stěžovatele využil úřad práce při rozhodování pouze podpůrně.

Při rozhodování úřad práce přihlédl k tomu, že žadatel je dlouhodobě veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, pobírá opakované nepojistné sociální dávky, neprojevuje jakoukoli snahu zajistit si prostředky vlastním přičiněním. Žadatel může využít na zakoupení pračky finanční prostředky, které mu byly a jsou každoročně vráceny dodavateli služeb a energií jako přeplatky záloh (například v dubnu 2015 činil přeplatek na službách spojených s bydlením 4.404,- Kč). Dále úřad práce vycházel z úvahy, že pro žadatele v současné době není pračka nezbytně nutná,

neboť je dlouhodobě nezaměstnaný a má dostatek času na to, aby si drobné prádlo vypral ručně a o vyprání lůžkovin a většího prádla požádal osobu blízkou, zejména svoji dceru, která bydlí ve stejném městě a na pořízení pračky jí byla přiznána mimořádná okamžitá pomoc. Vzhledem k tomu, že dcera stěžovatele je sama a je dlouhodobě v evidenci úřadu práce a pobírá opakované nepojistné sociální dávky, má úřad práce za to, že zvýšené náklady na odběr vody a energie spojené s vypráním prádla stěžovatele budou hrazeny prostřednictvím dávek na bydlení. Závěrem úřad práce uvedl, že stěžovateli byla v roce 2013 poskytnuta mimořádná okamžitá pomoc v plné výši ceny pračky z bazaru s půlroční záruční lhůtou.

K hodnocení postupu správních orgánů uvádím následující.

Stěžovatel žádal o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nákladu spojeného s pořízením nebo opravou nezbytného základního předmětu dlouhodobé potřeby. Úřad práce může podle § 2 odst. 5 písm. b) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, dávku na tento výdaj přiznat, posuzuje přitom příjmy a celkové sociální a majetkové poměry žadatele.

Vzhledem k tomu, že na poskytnutí mimořádné okamžité pomoci nemá žadatel o dávku právní nárok, tj. **závisí na správním uvážení úřadu práce, zda dávku poskytne, či nikoliv**, je i přezkum postupu správních orgánů při rozhodování o žádosti poněkud omezený. V rámci odvolacího řízení přezkoumává odvolací správní orgán správnost použití správního uvážení pouze v rozsahu námitek uvedených v odvolání. Správní soudy přezkoumávají toliko skutečnost, zda správní orgán nepřekročil zákonem stanovené meze správního uvážení.¹ Jinými slovy to znamená, že soud nevstupuje do role správního orgánu a nenahrazuje jeho úvahu úvahou vlastní, pouze ji podrobuje kontrole.

K přezkumu správního uvážení došel ve své judikatuře Nejvyšší správní soud k následujícím závěrům: „V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kritéria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry.“²

Domnívám se, že správní orgán I. stupně dostatečným způsobem zjistil celkovou sociální a majetkovou situaci stěžovatele a na základě posouzení této situace nijak nevybočil z mezí správního uvážení, když mimořádnou okamžitou pomoc nepřiznal. Úřad práce postupoval v souladu se zákonem o pomoci v hmotné nouzi, pokud dospěl k závěru, že celkové sociální poměry umožňují řešit stěžovateli situaci s pomocí rodiny. Podle § 15 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi se celkovými sociálními poměry rozumí podíl rodiny na trvání stavu hmotné nouze, do kterého se osoba dostala. **Při posuzování celkových sociálních poměrů příslušný orgán pomoci v hmotné nouzi posuzuje také využívání jiného než vlastního majetku, které umožňují zpravidla osoby blízké.** Úřad práce přihlédl

¹ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. aktualizované a přepracované vydání. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, 464 s. ISBN 987-80-7357-382-9, s. 147 - 148.

² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2005, č. j. 6 Azs 304/2004 - 43, www.nssoud.cz.

při rozhodování o žádosti stěžovatele k tomu, že stěžovateli může pomoci jeho dcera tak, že mu umožní využít své pračky. Úřad práce se zabýval rovněž tím, že zvýšené náklady na vodu a energie mohou být promítnuty do výše dávek na bydlení, které dcera stěžovatele pobírá.

Úřad práce dále vycházel z potvrzení pracovníka servisu, z něhož plyne, že při kontrole spotřebiče byl zjištěn neodborný zásah, případná cena opravy by byla 9.800,- Kč. Tento podklad je obsažen ve spisové dokumentaci a úřad práce jej zahrnul do odůvodnění rozhodnutí. Není překročením mezí správní úvahy, pokud úřad práce přihlédl k tomu, že stěžovatel sám zapříčinil neodborným zásahem do pračky zvýšené náklady na její opravu.

Co se týče možnosti stěžovatele odkládat si z opakovaných dávek pomoci v hmotné nouzi menší částku na jednorázové vyšší výdaje, lze o správnosti úvahy úřadu práce při současné výši dávek pochybovat. Stěžovatel rovněž patrně nemohl využít vrácené přeplatky za služby a energie na nákup pračky, jelikož tyto by měl použít na úhradu nákladů na bydlení (o vrácené přeplatky se snižují náklady na bydlení a v důsledku toho i dávky na bydlení). Výše uvedené však nemá vliv na výsledek řízení.

Ani v postupu Ministerstva práce a sociálních věcí jsem pochybení neshledala. Procesní pochybení úřadu práce spočívající v neumožnění účastníku řízení vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí vytkl úřadu práce již odvolací správní orgán. Procesní pochybení spočívající v dožádání sociálního šetření pracovníky Městského úřadu X. jsem rovněž neshledala.

Šetřením jsem nezjistila v postupu správních orgánů pochybení, a proto je v souladu s § 17 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, uzavírám.

Na vědomí zasílám tuto informaci generálnímu ředitelství Úřadu práce České republiky.

Děkuji Vám za spolupráci v této věci a jsem s pozdravem

Mgr. Anna Š a b a t o v á, Ph.D., v. r.
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Vážený pan
Ing. Jiří Hrdlička
ředitel
Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Jihlavě
Brtnická 2531/21
586 01 Jihlava 1

Na vědomí

PhDr. Kateřina Sadílková, MBA, zastupující generální ředitelka, Úřad práce České republiky – generální ředitelství, Dobrovského 1278/25, 170 00 Praha 7

Údolní 39
602 00 Brno
tel: (+420) 542 542 888, fax: (+420) 542 542 112